

**UCHWAŁA NR 486/8/LXII/23
RADY MIEJSKIEJ W IŁOWEJ**

z dnia 21 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Iłowa na 2024 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn.zm.), na podstawie art. 4¹ ust. 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 późn.zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Iłowa na 2024 rok, zwany dalej „Gminnym Programem” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały wraz z preliminarem wydatków stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Iłowej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Mirosław Wdowiak

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Iłowa na 2024 rok

I. Wprowadzenie

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. Wykonywany jest poprzez odpowiednie kształtowanie polityki rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program wykonywany jest poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej. W Gminnym Programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną zgodnie z ww. wymienionymi ustawami oraz ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym oraz Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025.

II. DIAGNOZA

W ramach Diagnozy lokalnych problemów społecznych na terenie Gminy Iłowa badaniu poddano problemy społeczne, o których skali i zasięgu trudno jest wnioskować jedynie na podstawie danych zastanych. Są to problemy uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej. Specyfika tych zjawisk powoduje, że są trudne z perspektywy osoby – do uświadomienia sobie ich zaistnienia, a z perspektywy instytucji – do rozpoznania. Nierzadko bowiem łatwiej przyznać się do ubóstwa, bezrobocia czy choroby niż do uzależnienia bądź przemocy, co spowodowane jest m.in. wstydem oraz niechęcią do ujawniania spraw rodzinnych obcym osobom.

Głównym celem realizowanej diagnozy było wskazanie skali problemu uzależnień chemicznych, zjawiska przemocy domowej, rówieśniczej i szkolnej oraz problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy Iłowa.

Charakterystyka wybranych problemów społecznych

Badania realizowane na terenie Gminy Iłowa obejmowały problematykę uzależnień chemicznych, behawioralnych oraz problemu przemocy. Uzależnienie, rozumiane w szerokim pojęciu, obejmuje zarówno zależności od różnych substancji psychoaktywnych, jak też uzależnienia behawioralne (od gier, natrętnych zakupów, pracy, Internetu itd.). Uzależnienie można określić jako nawracające zaburzenie obejmujące procesy psychiczne, ale również często wegetatywne i somatyczne.

Zasadniczą cechą uzależnień od substancji psychoaktywnych jest utrata kontroli nad procesami zachowania popędowego, a więc nad dążeniem do kontaktu z substancją, kompulsywne jej poszukiwanie i pobieranie.

Substancje psychoaktywne, w mowie potocznej środki odurzające, używki, narkotyki miękkie, narkotyki twarde czy dopalacze, definiowane jako związki chemiczne pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, wpływające na centralny układ nerwowy. Przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju, przeżycia ekstremalnych doznań.

W świetle Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD - 10) obowiązującej w Polsce od 1992 roku, substancjami psychoaktywnymi powodującymi zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania są: alkohol, opioidy, kanabinoły, substancje uspokajające i nasenne, kokaina, inne substancje stymulujące, w tym kofeina, halucynogeny, tytoń, lotne rozpuszczalniki organiczne oraz inne narkotyki i substancje psychoaktywne.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

1. alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie),
2. kanabinoły i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie),
3. kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

W zależności od rodzaju substancji psychoaktywnej można wyróżnić różne rodzaje uzależnień, takie jak alkoholizm, narkomania, nikotynizm.

- **Alkoholizm** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu.
- **Narkomania** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”.
- **Nikotynizm** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10.

Granice pomiędzy nimi mogą być jednak nieostre. Niezależnie jednak od rodzaju uzależnienia może ono przynieść negatywne konsekwencje w wielu wymiarach, utrudnia bowiem prawidłowe funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne. Niejednokrotnie prowadzi nie tylko do utraty zdrowia, ale także do wykluczenia społecznego, przestępczości oraz problemów i dysfunkcji w rodzinie.

- **Uzależnienia behawioralne** zwane także nałogami behawioralnymi. To pewne zachowania (np. korzystanie z Internetu, pracowanie, uprawianie ćwiczeń) nad którymi tracimy kontrolę. W konsekwencji, zamiast przynosić nam przyjemność, stają się problemami. Diagnostyka uzależnień behawioralnych obejmuje sześć kryteriów:
 - 1) zaabsorbowanie poznawcze i behawioralne danym zachowaniem;
 - 2) modyfikacja nastroju (angażowanie się w dane zachowanie na skutek nieradzenia sobie z negatywnymi emocjami, stresem lub z powodu dobrego nastroju);
 - 3) wzrastająca tolerancja na działanie danego zachowania;
 - 4) obecność symptomów odstawiennych (głównie psychologicznych);
 - 5) konflikt na każdym wymiarze funkcjonowania (rodzina, praca, hobby);
 - 6) nawrót.

Najważniejszą różnicą pomiędzy wykonywaniem jakiejś czynności z pasją, a uzależnieniem jest utrata kontroli (odczuwanie przymusu) i powód, dla którego wykonujemy daną czynność. Utrata

kontroli wiąże się z tym, że nie jesteśmy w stanie przestać, nawet jeśli próbujemy. W niniejszej diagnozie omówiono problem uzależnień od komputera i Internetu oraz gier hazardowych. Posługiwano się następującymi definicjami:

- **Uzależnienie internetowe** - to nowy rodzaj nałogu polegający na ustawicznym spędzaniu czasu przed komputerem, a zwłaszcza w sieci internetowej, charakteryzujący się wewnętrznym przymusem “bycia w sieci” osoby uzależnionej. Objawy uzależnienia internetowego to: traktowanie komputera jako środka na łagodzenie stresu, odczuwanie irytacji w sytuacjach innych niż kontakt z komputerem, podawanie nieprawdziwych danych na pytanie o czas spędzany przy komputerze.
- **Uzależnienie od hazardu** - uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry i popędu tego nie sposób powstrzymać.

Kolejnym problemem społecznym charakteryzowanym w niniejszej diagnozie jest problem przemocy. Przemoc to jeden z problemów społecznych, których coraz bardziej staje się widoczny w polskiej rzeczywistości społecznej. Nie jest to nowy problem, jednak jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki.

Przemoc – to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiej osobie. Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem intencjonalnym i zamierzonym, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zawsze powoduje ona jakieś szkody. Przemoc to nie to samo co agresja. To co je odróżnia, to przewaga sił jednej ze stron. W przypadku agresji zachowana jest równowaga sił pomiędzy stronami. Przemoc to nie tylko bicie, czy też siniaki na ciele.

Diagnoza w/w problemów została przygotowana bardzo obszernie (300 stron), zostanie przedstawiona na sesji Rady w późniejszym terminie.

Skala zjawiska uzależnień chemicznych wśród mieszkańców

PROBLEM UZALEŻNIEŃ OD ALKOHOLU

Przedłużająca się sytuacja epidemiczna oraz niepewna sytuacja polityczna wraz z konsekwencjami społecznymi takimi jak: zmienna sytuacja gospodarcza kraju, izolacja społeczna, zmniejszone poczucie bezpieczeństwa może wpływać na pogłębianie się problemu uzależnienia od alkoholu.

Problem uzależnień alkoholowych wśród ankietowanych mieszkańców nie przybiera jednak dużych rozmiarów. Z deklaracji ankietowanych wynika, iż po alkohol sięga 81,0% osób, jednak

większość z nich pije kilka razy w roku (27,0%). Z problemem uzależnień od alkoholu mogą zmagać się osoby, które sięgają po niego kilka razy w tygodniu (6,0%). Żaden z ankietowanych nie sięga po alkohol codziennie.

Charakteryzując grupę osób, które są zagrożone problemem uzależnień alkoholowych (tj. spożywają alkohol częściej niż raz w tygodniu), można zauważyć, iż są to głównie mężczyźni (11,76% kilka razy w tygodniu). W przypadku kobiet 12,24% z nich sięga po alkohol raz w miesiącu. Abstynencję deklarowało 26,53% kobiet oraz 11,76% mężczyzn, co pokazuje, iż płeć ma tutaj wpływ na kontakt z alkoholem - mniejsza liczba kobiet niż mężczyzn deklarowała spożywanie alkoholu. Różnica między płciami jest tutaj widoczna. Dane pokazują, iż ankietowani najczęściej sięgają po alkohole niskoprocentowe, tj. piwo lub cydr (41,98%), wino (43,21%), a także: whisky/koniak/drinki z mocnymi alkoholami i inne mocne alkohole (14,81%) i wódkę (25,93%). Alkohol spożywają głównie w domu (51,85%) oraz podczas spotkań organizowanych przez znajomych (50,62%). Do sięgania po alkohol w samotności przyznało się 45,68% ankietowanych, wśród nich 7,41% osób robi to często.

Ponad połowa ankietowanych, w sytuacji, gdy spożywa alkohol wypija jednorazowo bardzo małe dawki (53,09%). Bardzo małe dawki alkoholu jednorazowo spożywa 61,11% kobiet oraz 46,67% mężczyzn. Po małe dawki sięga 36,11% kobiet oraz 33,33% mężczyzn. Natomiast po większe ilości alkoholu sięgają głównie mężczyźni - średnią ilość alkoholu jednorazowo wypija 20,0% mężczyzn. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż 2,47% badanych wykonywało swoje obowiązki znajdując się pod wpływem alkoholu. Ankietowani zasugerowali także obecność problemu kobiet w ciąży spożywających alkohol – 12,0% osób spotkało się z tym zjawiskiem. Wskazywano także, iż w Gminie Iłowa może występować problem pijanych kierowców, 21,0% ankietowanych przyznało, że spotkali się z tym zjawiskiem, w tym 4,0% osób widuje je czasami.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ OD NARKOTYKÓW I DOPALACZY

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych w Gminie Iłowa nie przybiera dużych rozmiarów. Wśród badanych 5,0% osób zażywało kiedykolwiek te substancje, a wśród nich 3,0% osób robi to raz w roku lub mniej. Obserwuje się liczebną różnicę pomiędzy liczbą mężczyzn (7,84%), a kobiet (2,04%) sięgających po substancje psychoaktywne.

Analizując częstotliwość zażywania tego typu substancji ze względu na płeć można dostrzec, iż kobiety sięgają po nie: raz w roku lub mniej (2,04%). W przypadku mężczyzn zauważa się, iż zażywają je: raz w roku lub mniej (3,92%), kilka razy w roku (1,96%), kilka razy w miesiącu (1,96%).

Osoby, które sięgają po substancje psychoaktywne robią to z ciekawości (33,33%) oraz dla przyjemności lub z potrzeby relaksu (50,0%). Substancją, po którą ankietowani sięgają jest marihuana lub haszysz (83,33%). Analizując dostępność substancji psychoaktywnych w gminie zauważyć można, iż ankietowani mieszkańcy najczęściej wskazywali, iż te substancje są łatwo (15,0%) dostępne.

Skala zjawiska przemocy wśród mieszkańców

20,0% ankietowanych zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w domu. Dodatkowo 13,0% ankietowanych uważa, że istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy. 15,0% ankietowanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

30,0% ankietowanych przyznało, iż doświadczyło kiedykolwiek przemocy, w tym przemocy doznało 25,49% mężczyzn oraz 34,79% kobiet.

Ankietowani, którzy doświadczyli przemocy przyznawali, iż była to przemoc psychiczna (80,0%), rzadziej przemoc fizyczna (43,33%), mobbing (3,33%), zaniedbanie (3,33%) oraz przemoc ekonomiczna (10,00%) i przemoc seksualna (6,67%).

Osobami stosującymi przemoc wobec respondentów były najczęściej obce osoby (33,33%). Zachowania przemocowe stosowało 12,0% ankietowanych mieszkańców, w tym 4,0% w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Przemoc stosowali rzadziej mężczyźni (11,76%) niż kobiety (12,24%).

Przemoc stosowano głównie wobec dziecka/dzieci (33,33%). Osoby stosujące przemoc nie były pod wpływem środków psychoaktywnych (100,0%).

Skala zjawiska uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców

Większość ankietowanych mieszkańców nie wie, czym są uzależnienia behawioralne (49,0%). Analizując problem uzależnień od komputera i Internetu, można zauważyć, iż zdecydowana większość osób codziennie korzysta z urządzeń typu komputer, telefon komórkowy, konsola itp. (80,0%). Jednak większość tych osób korzysta z tych urządzeń od 1 do 3 godzin dziennie (40,22%) oraz do 1 godziny dziennie (35,87%). Ankietowani korzystają z Internetu głównie, aby przeglądać bieżące wiadomości (57,61%), przeglądać social media (47,83%) oraz robić zakupy (57,61%).

Wśród ankietowanych mieszkańców obserwuje się niewielki odsetek ankietowanych, którzy uważają siebie za osoby zdecydowanie uzależnione od telefonu komórkowego (2,17%).

W Gminie Iłowa nie obserwuje się wysokiego odsetka osób uzależnionych od hazardu. W ciągu ostatnich 12 miesięcy w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych w których wysyła się płatne smsy wiele razy brało udział 1,0% osób, a zakłady bukmacherskie wiele razy obstawiało 1,0% badanych.

Problemy społeczne z perspektywy przedstawicieli instytucji pomocowych.

Największym problemem w Gminie Iłowa, zdaniem specjalistów, jest: „uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od czynności, jak np. od gier hazardowych, telefonu/komputera/Internetu, jedzenia, pracy, zakupów)” - 66,67%, „alkoholizm” - 61,11%, „narkomania” 38,89%, „nikotynizm” - 27,78%, „przemoc rówieśnicza w szkole” - 16,67%. Żaden z badanych nie wskazał odpowiedzi „przemoc domowa”.

Zdaniem ankietowanych, głównymi powodami występujących problemów społecznych jest: „alkoholizm” - 50%, „niezaradność życiowa” - 44,44%, „bezrobocie” 22,22%, „nie wiem” - 22,22%, „bezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych” - 16,67%, „niepełnosprawność” - 16,67%, „narkomania” - 16,67%, „bezdomność” - 11,11%, „ubóstwo” - 5,56%, „długotrwała lub ciężka choroba” 5,56%. Żaden z badanych nie wskazał odpowiedzi „wielodzietność”, „samotne wychowywanie dzieci” oraz „przemoc domowa”.

Analizując problem uzależnień alkoholowych można wnioskować, iż jest on powszechny na terenie gminy. 50,0% ankietowanych wskazało, iż spotyka się z nim często, 11,11% bardzo często, a 11,11% czasami. Za główne konsekwencje spożywania alkoholu badani wskazali „rozpad rodziny” - 61,11%, „popadanie w konflikty” - 55,56%, „przemoc domowa” 50%, „zakłócanie porządku publicznego” - 44,44%, „problemy wychowawcze” - 38,89%, „ubóstwo” -

22,22%, „pogorszenie zdrowia” - 22,22%, „bezrobocie” - 16,67%, „samotność” - 11,11%, „załamanie” - 5,56%.

Analizując problem uzależnień od narkotyków to zdaniem ankietowanych jest on widoczny w gminie (44,44%), pozostali ankietowani nie potrafili udzielić odpowiedzi na to pytanie. Respondenci nie znają miejsc w gminie, w których można kupić narkotyki lub dopalacze (71,43%). Część przedstawicieli służb pomocowych uważa, że w gminie występuje problem uzależnień behawioralnych (55,56%). Najpopularniejszymi uzależnieniami behawioralnymi, z którymi spotkali się ankietowani jest: „komputer/Internet” - wybrało ją 100,0% spośród badanych. Rzadziej wskazywano na: zakupy (20,0%), hazard (30,0%) oraz jedzenie (10,0%).

Na pytanie jaka forma pomocy jest udzielana osobom z uzależnieniem behawioralnym, respondenci najczęściej wskazywali odpowiedź „poradnictwo” - wybrało ją 80,0% badanych. Dodatkowo ankietowani zwracają uwagę na fakt, iż uzależnienia behawioralne mają wysoki wpływ na dysfunkcję rodziny (60,0%).

Większość przedstawicieli służb pomocowych uważa, że na terenie gminy występuje problem przemocy w rodzinie (38,89%). Ich zdaniem najpopularniejszą formą przemocy, którą doznają mieszkańcy jest przemoc psychiczna (10,00%), przemoc fizyczna (71,43%), zaniedbanie (71,43%) oraz przemoc ekonomiczną (42,86%).

Grupą najczęściej doznającą przemocy są kobiety (100,0%) oraz osoby starsze (85,71%). Rzadziej wskazywano na nieletnich - 57,14%. Natomiast przemoc najczęściej stosują osoby uzależnione (100,0% ankietowanych wskazało taką odpowiedź), a także recydywiści (71,43%).

Respondenci zapytani o zapotrzebowanie szkoleniowe pracowników służb pomocowych wskazywali odpowiedź „rozwiązywanie problemów uzależnień behawioralnych w miejscowości” - wybrało ją 44,44% badanych osób. Druga w kolejności odpowiedź „rozwiązywanie problemów alkoholowych w miejscowości” została wskazana przez 38,89% respondentów.

Skala zjawiska uzależnień chemicznych wśród uczniów

PROBLEM UZALEŻNIEŃ OD ALKOHOLU

Kiedykolwiek alkoholu próbowało 13,33% uczniów szkoły podstawowej, klas 4-6 i 65,67% uczniów starszych. Kontakt z alkoholem mieli częściej uczniowie starsi. W przypadku uczniów szkoły podstawowej, klas 4-6, wśród wszystkich uczniów, którzy deklarowali, iż spożywali kiedykolwiek alkohol, 15,07% stanowiły dziewczynki, a 11,29% chłopcy. Natomiast wśród starszych uczniów, którzy deklarowali, iż spożywali kiedykolwiek alkohol, 66,67% stanowiły dziewczynki, a 64,29% chłopcy. W przypadku uczniów młodszych i starszych różnica procentowa między płciami jest tutaj widoczna, w związku z tym można wysunąć wniosek, iż płeć ma wpływ na kontakt uczniów z alkoholem.

Analiza danych wskazuje na istotny związek między relacjami w rodzinie, a kontaktem uczniów z alkoholem. Uczniowie, którzy oceniają relacje w swojej rodzinie jako bardzo dobre, mają mniejsze prawdopodobieństwo kontaktu z alkoholem w porównaniu do tych, którzy oceniają te relacje jako złe.

Inicjację alkoholową uczniowie zaczynają najczęściej w wieku 13-14 lat (32,95% uczniowie starsi) oraz 8 lat lub mniej (44,44% uczniowie młodszy).

Uczniowie młodszy dodatkowo wskazywali, iż po alkohol sięgali głównie podczas uroczystości rodzinnych za zgodą dorosłych (33,33%), co może pokazywać, iż odbywało się to za zgodą i pod

opieką najbliższych osób. Można wysunąć wniosek, iż miało to formę próbowania alkoholu. Starsi uczniowie dodatkowo często sięgają po alkohol ze znajomymi poza domem (26,14%). W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem alkohol spożywało 46,59% uczniów starszych. Uczniowie, którzy piją alkohol najczęściej wybierają „piwo/cydr” - takiej odpowiedzi udzieliło 49,23% osób. W dalszej kolejności wskazywali na: wino/szampan” - 21,54% uczniów.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ OD NIKOTYNY

Do palenia papierosów przyznało się 11,85% uczniów podstawówki klas 4-6 oraz 55,97%, starszych uczniów. Wśród młodszych uczniów 5,93% paliło raz, 5,19% kilka razy, a 0,74% zdarza się to często. W przypadku starszych uczniów 10,45% paliło raz, 11,19% kilka razy, 12,69% osób pali często, a 21,64% regularnie.

Większość uczniów pierwszego papierosa wypaliło w wieku 11-12 lat (62,5% uczniów młodszych) oraz 15-16 lat (34,67% uczniów starszych).

Większość uczniów wie, czym są e-papierosy (85,19% uczniów młodszych i 95,52% uczniów starszych). Dodatkowo ankietowani uważają, że ich rówieśnicy palą e-papierosy (36,52% uczniów młodszych i 91,41% uczniów starszych). Do palenia e-papierosów przyznało się 41,41% uczniów starszych oraz 7,83% uczniów młodszych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ OD NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY

Do sięgania po substancje psychoaktywne przyznało się 10,45% uczniów starszych i 0,74% uczniów młodszych.

W przypadku uczniów starszych, 14,1% kobiet odpowiedziało, że próbowały takich substancji, podczas gdy 5,36% mężczyzn wybrało tę odpowiedź. Uczniowie po raz pierwszy sięgnęli po te substancje w wieku 15-16 lat (42,86% uczniów starszych) i 11-12 lat (100,0% uczniów młodszych). Uczniowie starsi po raz pierwszy zażywali marihuanę lub haszysz (85,71%). Po narkotyki sięgali w grupie znajomych (57,14%). Powodem zażywania tych substancji była głównie przyjemność i relaksacja (64,29%).

Skala zjawiska przemocy wśród uczniów

Przemocy doświadczyło 33,33% młodszych uczniów i 49,25% uczniów starszych. Przemocy częściej doświadczali uczniowie klas 7-8, jednak różnica między grupą uczniów doświadczających kiedykolwiek przemocy jest niewielka.

Wśród uczniów młodszych z zachowaniami przemocowymi spotkało się 34,25% dziewczynek oraz 32,26% chłopców. Co wskazuje, iż chłopcy rzadziej niż dziewczynki doświadczali przemocy. Analizując doświadczanie przemocy wśród starszych uczniów ze względu na płeć można zauważyć, iż odsetek chłopców (53,57%) doświadczających przemocy jest wyższy niż odsetek dziewczynek (46,15%). Wynik ten wskazuje na istotną różnicę w występowaniu przemocy między płciami w badanej grupie.

Przemoc wobec uczniów stosowali głównie koledzy ze szkoły (35,56% uczniów młodszych i 50,0% uczniów starszych). Uczniowie młodszy doświadczali głównie przemocy fizycznej (60,0%). Starsi uczniowie także najczęściej doświadczali przemocy fizycznej (68,18%).

Przemoc wobec innych osób stosowało 17,04% uczniów młodszych oraz 47,01% uczniów starszych. Zachowania przemocowe częściej stosowali chłopcy niż dziewczynki. Różnica

między płciami jest tutaj istotna statystycznie, co wskazuje, iż płeć ma wpływ na częstotliwość stosowania przemocy.

Wśród uczniów młodszych 52,59% uważa, że w ich szkołach występuje przemoc między uczniami. Występowanie przemocy w szkole potwierdziło: 46,67% uczniów klasy IV, 56,25% uczniów klasy V oraz 52,63% uczniów klasy VI. Natomiast w przypadku uczniów starszych odpowiedź twierdzącą wskazało 47,01% uczniów. Obecność przemocy w szkole potwierdzało: 66,67% uczniów klasy VII, 63,64% uczniów klasy VIII, 25,0% uczniów klasy I, 42,11% uczniów klasy II, 50,0% uczniów klasy III, 35,29% uczniów klasy IV i 33,33% uczniów klasy V.

Skala zjawiska uzależnień behawioralnych wśród uczniów

Zdecydowana większość uczniów (60,74% uczniów młodszych i 87,31% uczniów starszych) codziennie korzysta z urządzeń elektronicznych typu tablet, komputer, telefon komórkowy. Uczniowie młodszy na tę aktywność poświęcają najczęściej „1-3 godz.” dziennie (36,9%). 32,93% uczniów zadeklarowało, że poświęca na tę aktywność od 3 do 6 godzin dziennie. Starsi uczniowie najczęściej każdego dnia spędzają na korzystaniu z komputera i Internetu od 3 do 6 godzin (37,61%). Powyżej 10 godzin na tę aktywność poświęca 23,08% uczniów. Uczniowie korzystają z Internetu głównie, aby słuchać muzyki (68,18% uczniów młodszych i 81,25% uczniów starszych).

Blokadę rodzicielską posiada 6,25% uczniów starszych i 25,76% uczniów młodszych. Warto podkreślić, iż 25,76% uczniów młodszych i 21,09% uczniów starszych deklaruje, że najbliższe mi osoby zarzucają mi, że zbyt dużo czasu spędzają w sieci.

Pokazuje to, iż nie wszyscy uczniowie korzystają z komputera i Internetu w sposób właściwy. Zdarzają się sytuacje, w których uczniowie poświęcają na tę aktywność zbyt dużo czasu co ma wpływ na ich codzienne funkcjonowanie oraz relacje z innymi osobami. Zdecydowana większość uczniów nie korzystała z gier hazardowych (78,12% uczniów starszych). 16,28% uczniów starszych uważa, że jest zdecydowanie uzależniony od telefonu komórkowego. Bez telefonu komórkowego mogłoby żyć 43,18% młodszych i 38,76% starszych uczniów.

Uczniowie znają choroby związane z nieprawidłową relacją z jedzeniem. Wiedzą czym jest anoreksja (72,39% uczniów starszych), bulimia (62,69% uczniów starszych) oraz kompulsywne objadanie się (69,4% uczniów starszych). Większość uczniów przyznała, że nie podejmuje żadnych działań, ponieważ waży tyle ile trzeba (40,3% uczniów starszych).

W przypadku uczniów starszych chłopcy (46,43%) częściej niż dziewczynki (35,9%) uważają, że mają odpowiednią wagę. To sugeruje, że większa liczba chłopców odczuwa zadowolenie z własnej masy ciała w porównaniu do dziewcząt.

III. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Głównym celem Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców miasta i gminy Iłowa. Podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych. Prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Głównym założeniem programów przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii powinno być ograniczanie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem używania środków

psychoaktywnych, poprzez rozwój działań związanych z profilaktyką i terapią uzależnień, wzrost społecznej świadomości, przeciwdziałanie powstawaniu i redukowaniu następstw używania substancji psychoaktywnych, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami, szkołami i urzędami. W Gminnym programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach jako podstawowy element pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie opóźnienia inicjacji alkoholowej i późniejszych skutków sięgania po substancje psychoaktywne.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do dzieci, młodzieży i dorosłych bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia,
- terapii – obejmując osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem,
- rehabilitacji – realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Iłowa na 2024 r., określa cele i zadania w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu. Jest częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Iłowa na lata 2021-2024 i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia. Program ten jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych oraz naprawczych, zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu wśród mieszkańców Gminy Iłowa.

IV. Cele, zadania i realizatorzy programu

Głównym celem Programu jest zapobieganie i ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu oraz używania narkotyków i innych substancji uzależniających przez mieszkańców Gminy Iłowa.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Sposoby realizacji:

- 1) Finansowanie programów terapeutycznych i interwencyjno-edukacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz sprawców przemocy domowej, w związku z nadużywaniem alkoholu, realizowanych w Punkcie Konsultacyjnym przy ul. Mickiewicza 21 oraz organizacje pozarządowe, zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

- 2) Finansowanie funkcjonowania Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego RPA oraz utrzymania pomieszczeń GKRPA w Iłowej.
- 3) Objęcie szkoleniami i zajęciami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki osób zatrudnionych w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym, pedagogów szkolnych, wychowawców szkolnych oraz przedstawicieli innych placówek i instytucji realizujących program.
- 4) Finansowanie sporządzania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydawanych przez biegłych sądowych.
- 5) Szerokie informowanie mieszkańców miasta o możliwościach skorzystania z pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, poprzez rozpowszechnianie informacji w lokalnych mediach.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposoby realizacji:

- 1) Realizowanie zadań związanych z zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego.
- 2) Zapewnienie dyżurów w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym RPA dla osób z problemem alkoholowym i przemocą oraz ich rodzin,
- 3) prowadzenie dyżurów psychologa dla osób potrzebujących pomocy w zakresie uzależnień, kryzysów życiowych oraz powadzenie działań na rzecz wspierania rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 4) wspieranie osób w kryzysie choroby onkologicznej, nadużywania leków oraz straty najbliższej osoby.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposoby realizacji:

- 1) Finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, działalności profilaktycznej, wychowawczej i edukacyjnej, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjno – rozwojowych oraz specjalistycznych form pomocy psychologicznej,
- 2) Finansowanie dożywiania dzieci, zakupy środków żywnościowych na imprezy okolicznościowe (m.in. Dzień Dziecka, spotkania wigilijne, wielkanocne, zabawy choinkowe, wycieczki itp.).
- 3) Dofinansowywanie różnych form artystycznych, propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia (m.in. spektakle teatralne, koncerty, seanse filmowe, wystawy, pokazy).
- 4) Finansowanie profilaktycznych i terapeutycznych form wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia, zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 5) Finansowanie działań sportowych, rajdów, olimpiad i konkursów promujących zdrowy styl życia, alternatywne spędzanie wolnego czasu, łączących psychoprofilaktykę z aktywnością sportowo-turystyczno-rekreacyjną.
- 6) Organizacja oraz dofinansowywanie lokalnych imprez, akcji oraz działań profilaktycznych, w związku z udziałem w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych, m.in. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Dni Rodziny”, Gminny Dzień Dziecka.

- 7) Zakup wyposażenia placów zabaw i boisk oraz zakup sprzętu do prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
 - 8) Utrzymanie pomieszczeń, w których realizowany jest GPPiRPA oraz finansowanie niezbędnych ich remontów, doposażenia, zakupu materiałów do utrzymania czystości pomieszczeń oraz materiałów papierniczych, tuszu to drukarki, itd.
 - 9) Współpraca z lokalnymi mediami w celu propagowania działań na rzecz profilaktyki uzależnień oraz informowania o instytucjach i placówkach świadczących pomoc rodzinie.
 - 10) Finansowanie zakupów i prenumeraty czasopism, plakatów, broszur, filmów oraz innych materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktycznej.
 - 11) Finansowanie diagnozy problemów uzależnień.
- 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.**

Sposoby realizacji:

- 1) Finansowanie zadań wynikających z programu, realizowanych przez instytucje, stowarzyszenia i osoby fizyczne wyłonione w drodze konkursów ogłaszanych przez Burmistrza Gminy Iłowa. (Współpraca z klubami sportowymi, Biblioteką Kultury, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami i pomocą rodzinie w tym zakresie.)
 - 2) Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.
 - 3) Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowanych przez stowarzyszenia.
 - 4) Dofinansowywanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszeń prawa i porządku publicznego, będących wynikiem spożywania alkoholu.
- 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.**

Sposoby realizacji:

- 1) Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, sprawdzające przestrzeganie przepisów ustawy.
 - 2) Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, dotyczących zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych, prowadzonej na terenie miasta oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i nieletnim.
 - 3) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów, określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 6. Wspieranie reintegracji społecznej i działań na rzecz powrotu osób uzależnionych od alkoholu, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, do społeczności.**

Sposoby realizacji:

- 1) Podtrzymanie motywacji do podjęcia leczenia odwykowego oraz eliminacja problemów socjalno-bytowych, utrudniających życie codzienne i mających źródło w uzależnieniu od alkoholu.

- 2) Tworzenie warunków do godnego, zdrowego i higienicznego życia w abstinencji, poprzez zatrudnienie socjalne, możliwość dofinansowania przeprowadzek do mieszkań socjalnych w ramach działań interwencyjno-motywacyjnych, dla osób objętych programem profilaktyczno-socjalnym OPS i działaniami Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

V. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Iłowa na rok 2024 określa lokalną strategię w zakresie diagnozy, profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z braku wiedzy o szkodliwości nadużywania narkotyków jak również innych środków psychoaktywnych.

1. Ustala się następujące szczegółowe zadania Programu i planowane do realizacji działania:

- 1) kontynuacja dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej pomimo ograniczeń wynikających z trwania pandemii dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, poprzez:**
 - a) wsparcie instytucji zajmujących się realizacją programów profilaktycznych dla uczniów placówek oświatowych w Gminie Iłowa,
 - b) prowadzenie poradnictwa dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy z zachowaniem zasad bezpieczeństwa wynikających z trwania pandemii,
 - c) prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy,
 - d) upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy.
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, poprzez:**
 - a) prowadzenie grup wsparcia dla rodzin, które pod kierunkiem terapeuty uczą się radzić sobie z uzależnieniem występującym w rodzinie,
 - b) wspieranie instytucji zajmujących się pierwszą interwencją w problemach narkotykowych,
 - c) wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej skierowanej do rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemocy.
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych, poprzez:**
 - a) wspieranie programów, skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk marginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - b) wspieranie szkolnych programów profilaktyki w zakresie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom,

- c) wspieranie realizacji programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, w szkołach i innych placówkach pracujących na rzecz dzieci i młodzieży na terenie Gminy Iłowa,
 - d) wzbogacenie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży, jako alternatywy dla uzależnień,
 - e) organizowanie i udział w profilaktycznych kampaniach edukacyjnych dotyczących promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy.
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, poprzez:**
- a) organizowanie szkoleń i spotkań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości dotyczącej problemów narkotykowych i mechanizmów uzależnień, w tym wspieranie wczesnej interwencji.
- 5) pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego, poprzez:**
- a) prowadzenie grup dla osób eksperymentujących z narkotykami i grup motywujących do leczenia z zachowaniem ograniczeń wynikających z trwania pandemii,
 - b) organizowanie zajęć dla rodzin (indywidualnych spotkań z psychologiem lub terapeutą) ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną.

2. Cele programu:

- 1) Ograniczenie zjawiska używania narkotyków oraz substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, w szczególności przez dzieci i młodzież, poprzez realizację działań profilaktycznych.
- 2) Doskonalenie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia i edukacji publicznej, poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-informacyjnej.
- 3) Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

VI. Realizatorzy Gminnego Programu

Zadania wynikające z programu będą realizowane przez Gminę Iłowa - Referat Ochrony Środowiska i Planowania Przestrzennego we współpracy z Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami, realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu, prowadzona jest w specjalistycznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, tj. w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, Poradni Leczenia Uzależnień – „Profil” i innych poradni uzależnień, Ośrodku Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców.

Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

Policja, Prokuratura oraz Sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w ramach swoich kompetencji.

Biblioteka Kultury w Iłowej i organizacje pozarządowe realizują programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży.

VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zwrotu kosztów podróży służbowej

- 1) Członkom Komisji ds. RPA, za udział w posiedzeniu Komisji, przysługuje wynagrodzenie w wysokości 300 zł za każde posiedzenie komisji.
- 2) Wynagrodzenie Pełnomocnika Burmistrza do spraw przeciwdziałania uzależnieniom wynosi 50% najniższego wynagrodzenia określonego na dany rok budżetowy. Wynagrodzenie płatne jest do 10 dnia następnego miesiąca.
- 3) Podstawę do naliczenia wypłaty członkom Komisji ds. RPA, stanowi obecność na posiedzeniu potwierdzona własnoręcznym podpisem na liście obecności, sporządzonej przez Sekretarza Komisji i zatwierdzonej przez Burmistrza lub Sekretarza Gminy.
- 4) Członkom Komisji i Pełnomocnikowi przysługuje zwrot kosztów podróży służbowej na podstawie delegacji służbowej

VIII. Przewidywane efekty

Zakładanym efektem realizacji programu jest ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy Iłowa, a także stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych problemem uzależnienia oraz zwiększenie jego skuteczności poprzez:

- zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, dzięki realizacji działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, tj. informacyjno-edukacyjnych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych,
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przyczyn i skutków nadużywania alkoholu,
- udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym,
- zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych.

Realizacja programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką alkoholową. Oczekiwany rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Iłowa.

IX. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań programu ustawowo są środki finansowe z budżetu gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wyłącznym dysponentem środków finansowych w rozdziale 85154 *Przeciwdziałanie alkoholizmowi* i w rozdziale 85153 *Zwalczanie narkomanii* jest Burmistrz Iłowej. Plan wydatków programu na 2024 r. zostanie określony w uchwale budżetowej Gminy Iłowej i wynosi – 255 tys.

X. Monitorowanie programu

Poszczególne działania i procedury będą podlegać monitoringowi, mającemu na celu stałą poprawę efektywności i szybkości reakcji na zaistniałe zjawisko uzależnień.

Opracowała: Ewa Sowa

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr 486/8/LXII/23
 Rady Miejskiej w Iłowej
 z dnia 21 grudnia 2023 r.

WYDATKÓW 2024 ROK

klasyfikacja			Wyszczególnienie	projekt na 2024	
dział	rozdział	§		ogółem	w tym:
851			Ochrona zdrowia	219 260,00	
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	219 260,00	
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	2 000,00	
			<i>szkolenie osób zaangażowanych w gminny program w tym: członkowie komisji; przewodniczący komisji, pedagodzy szkolni, sprzedawcy, pracownicy OPS, wychowawcy świetlicy;</i>		2 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	4 000,00	
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	84 360,00	
			<i>wynagrodzenie członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (4 osoby 300 zł *8 komisji)</i>		9 600,00
			<i>pełnienie dyżuru przez psychologa i świadczenie usług specjalistycznych dla uzależnionych i ich rodzin (400 zł/miesięcznie)</i>		4 000,00
			<i>opinie psychologa oraz konsultacje dla uzależnionych (200 zł)</i>		1 000,00
			<i>wynagrodzenie osób realizujących programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, dorosłych w szkołach, ośrodkach integracji - przeprowadzających kampanie edukacyjne przeciw uzależnieniom</i>		5 000,00
			<i>wynagrodzenie Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom (1/2 najn.wynagr) 4.242 zł/2=2.121 zł m-cznie (1/2 alkohol i 1/2 narkomania)</i>		12 800,00
			<i>wynagrodzenie psychologa terapeuty dla osób w kryzysie (1h*220 zł) 8h*12 m-cy</i>		10 560,00
			<i>zajęcia terapeutyczne, profilaktyczne ,sportowe i rekreacyjne dla dzieci z terenu Gminy Iłowa</i>		15 000,00
			<i>wynagrodzenie psychologa dla mieszkańców Gminy Iłowa (12 m-cy x1.500 zł)</i>		18 000,00
			<i>wynagrodzenie Pani sprzątającej (12 m-cy x 700 zł)</i>		8 400,00
		4190	Nagrody konkursowe	2 000,00	
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 400,00	
			<i>materiały biurowe i środki czystości do biura komisji</i>		2 000,00
			<i>toner do drukarki</i>		400,00
			<i>"Zachowaj Trzeźwy Umysł"- materiały dydaktyczne</i>		3 000,00
			<i>zajęcia terapeutyczne, profilaktyczne ,sportowe i rekreacyjne dla dzieci z terenu Gminy Iłowa</i>		5 000,00
			<i>Maraton Trzeźwości</i>		5 000,00
		4220	Zakup środków żywności	1 000,00	
			<i>w tym: lody i słodycze , art. na grilla na maraton trzeźwości</i>		1 000,00
		4260	Zakup energii (energia el., gaz, woda)	6 500,00	
		4300	Zakup usług pozostałych	101 500,00	
			<i>szkolenia sprzedawców alkoholu</i>		2 000,00

		realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży i rodziców (teatry profilaktyczne, kampanie przeciwalkoholowe, programy zwalczające uzależnienia realizowane w szkołach na terenie Gminy Iłowa)		6 000,00
		organizacja Dnia Dziecka dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych		3 000,00
		wigilia dla osób wykluczonych społecznie (usługa)		4 000,00
		PROFIL- terapia uzależnień (dyżur instruktora terapii uzależnień (3h*80zł*50tyg.)		12 000,00
	w tym:	PROFIL-Terapia wsparcia dla osób w kryzysie, choroba przewlekła uzależnienie od środków farmakologicznych		9 000,00
		PROFIL- warsztaty informacyjno edukacyjne dla osób chorych psychoonkologicznie i uzależnionych od środków psychoaktywnych,		4 000,00
		PROFIL- warsztaty "Wytańcz swoje życie"- program profilaktyki onkologicznej		2 000,00
		Organizacja imprez o charakterze profilaktycznym propagujących zdrowy styl życia		50 000,00
		dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci z Gminy Iłowa		5 000,00
		usługi pocztowe		500,00
		zrzut ścieków		1 000,00
		wykonanie koszulek na Maraton Trzeźwości		3 000,00
	4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	900,00	
	4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	1 000,00	
	w tym:	opinie psychiatryczne		1 000,00
	4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego (opłaty sądowe)	600,00	
	85153	Zwalczanie narkomanii	35 740,00	
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	4 000,00	
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	23 360,00	
	w tym:	wynagrodzenie Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom (1/2 najn.wynagr) 4.242 zł/2=2.121 zł m-cznie (1/2 alkohol i 1/2 narkomania)		12 800,00
		wynagrodzenie psychologa terapeuty dla osób w kryzysie (1h*220 zł) 8hx12 m-cy		10 560,00
	4300	Zakup usług pozostałych	8 380,00	
	w tym:	programy profilaktyczne: " JOKER " i "FRED GOES NET"- wczesna interwencja dla osób używających środki psychoaktywne		2 980,00
		program z zakresu profilaktyki antynarkotykowej skierowany do rodziców		400,00
		zajęcia terapeutyczne, profilaktycznych, sportowe i rekreacyjne dla dzieci z terenu Gminy Iłowa		5 000,00
ogółem:			255 000,00	